

Sygn. akt III A Ua 292/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Pauter
Sędziowie:	SSA Barbara Staśkiewicz (spr.) SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

przy udziale zainteresowanej A. K.

o ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji R. K.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 7 grudnia 2011 r. sygn. akt VII U 1697/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy oddalił odwołanie wnioskodawcy R. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 27 września 2011 r., w której stwierdzono, że zainteresowana A. K., jako pracownik u płatnika składek R. K. prowadzącego firmę (...) w okresie od dnia 13 kwietnia 2011 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia pracowniczego i zasądził od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 60,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

R. K. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Z. od stycznia 2011 r. W ramach działalności świadczy usługi transportowe za pomocą samochodu dostawczego o ładowności do 3,5 tony. Za pomocą samochodu należącego do firmy (...) w D. przez okres 14 – 20 dni w miesiącu wykonuje zlecone mu przez tę firmę usługi transportowe w przewozie międzynarodowym. Działalność wnioskodawca prowadził jednoosobowo i w okresie styczeń-marzec 2011 r. osiągał przychód od 3.750,00 zł do 5.641,20 zł. Z kolei za okres od kwietnia do czerwca 2011 r. jego przychody wyniosły od 3.852,63 zł do 5.552,63 zł, a za lipiec 2011 r. - 4.822,63 zł.

A. K. posiada wykształcenie średnie w zawodzie technik – handlowiec, a dotychczas pracowała jako: barmanka, monter, pracownik biurowy, jej ostatnie zatrudnienie ustało w sierpniu 2010 r.

Z treści umowy o pracę zawartej przez wnioskodawcę z zainteresowaną wynika, że zawarta została w dniu 13 kwietnia 2011 r. na czas określony do dnia 31 grudnia 2014 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. Wynagrodzenie z tytułu pracy na stanowisku pracownika biurowego, przedstawiciela handlowego zostało ustalone na kwotę 2.000,00 zł brutto miesięcznie, a jako miejsce pracy określono ul. (...) w Z., jak i teren całej Polski.

A. K. odbyła w dniach 13-14 kwietnia 2011 r. szkolenie wstępne w zakresie BHP i uzyskała informację o warunkach zatrudnienia.

W dniu 19 kwietnia 2011 r. zainteresowana uzyskała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na stanowisku pracownika biurowego.

W dniu 22 kwietnia 2011 r. zainteresowana została zgłoszona przez płatnika składek do ubezpieczenia społecznego od dnia 13 kwietnia 2011 r. Płatnik składek za okres kwiecień-lipiec 2011 r. składał za zainteresowaną raporty rozliczeniowe.

Od dnia 6 czerwca 2011 r. A. K. przebywa na zwolnieniu lekarskim z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. W tym czasie wnioskodawca na jej miejsce nie zatrudnił innego pracownika.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 27 września 2011 r. jest niezasadne.

Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy i zainteresowanej, w których wskazywali okoliczności rzeczywistego zawarcia stosunku pracy na podstawie umowy o pracę z dnia 13 kwietnia 2011 r., gdyż nie potwierdziło tego postępowanie dowodowe. Dokumenty w postaci: zaświadczenia lekarskiego oraz dokumentacji pracowniczej nie świadczą jeszcze o rzeczywistym stosunku pracy. W ocenie Sądu pierwszej instancji dokumenty te miały na celu jedynie stworzyć pozory realizacji stosunku pracy. Potwierdza to fakt, iż po stronie wnioskodawcy nie zachodziła potrzeba zatrudnienia pracownika, gdyż większość zleceń wykonywał na rzecz firmy (...). Z tego względu całą obsługę miał zapewnioną przez zleceniodawcę, a jego jedynym obowiązkiem w tym zakresie było wykonanie zleconego przewozu. Wnioskodawca miał bezpośredni kontakt z tą firmą, a A. K. ewentualnie konsultowała się ze spedytorami. Zatem niecelowe było zatrudnienie jej dla prowadzonej współpracy z firmą (...), a wykonywanie usług na rzecz innych podmiotów wyszukanych przez zainteresowaną i tak musiało odbyć się za pośrednictwem firmy (...), miało marginalny charakter i nie przelożyło się na realny wzrost dochodów. Z drugiej strony wymiar czasu pracy, jaki wynikał dla zainteresowanej w żaden sposób nie przystaje do jej obowiązków ograniczających się do wyszukiwania ofert przewozu za pomocą internetu i komunikacją z kilkoma osobami, co miało ograniczony zakres, z uwagi na wykonywanie usług na rzecz firmy (...) – kontaktowanie się ze spedytorami i dostarczanie dokumentacji dla księgowej. Charakter tych czynności był sporadyczny, wykonywany okazjonalnie i grzecznościowo, co potwierdza fakt, iż obecnie obowiązki te wykonuje siostra zainteresowanej, a nie inny pracownik. Nadto wynagrodzenie A. K. mogło stanowić znaczne obciążenie dla wnioskodawcy.

Okoliczności te w ocenie Sądu Okręgowego budzą wątpliwości, co do rzeczywistego wykonywania pracy przez zainteresowaną. Celem zawartej umowy nie było świadczenie pracy, ale uzyskanie świadczeń wypłacanych przez organ rentowy.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, że w/w umowa była nieważna, gdyż oświadczenia stron ją zawierających zostały złożone dla pozorów, przy ich składaniu strony, bowiem miały świadomość, że zainteresowana nie będzie wykonywać pracy, a wnioskodawca nie będzie korzystać z jej pracy.

W tych okolicznościach Sąd pierwszej instancji uznał, że zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa. Orzeczenie o kosztach Sąd Okręgowy oparł na podstawie art. 98 kpc w związku z § 11 ust. 2 i § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U Nr 163, poz. 1349).

Powyższy wyrok w całości zaskarżył R. K., zarzucając mu sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że zeznania świadka oraz wyjaśnienia wnioskodawcy nie potwierdzają, że praca wykonywana przez zainteresowaną miała charakter pracowniczy. Zarzucił również błąd w ustaleniach faktycznych, iż czynności wykonywane przez zainteresowaną były sporadycznie, okazjonalnie i grzecznościowe. Nadto zarzucił naruszenie: art. 65 § 2 kc w związku z art. 300 kp przez jego niezastosowanie, art. 83 § 1 kc w związku z art. 300 kp przez błędne uznanie, że umowa o pracę jest pozorna.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i uznanie, że A. K. jest objęta od dnia 13 kwietnia 2011 r. ubezpieczeniem społecznym, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja R. K. jest zasadna, bowiem Sąd pierwszej instancji wydał wyrok przedwcześnie, bez należytego wyjaśnienia istoty sprawy.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i art. 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Z kolei po myśli art. 8 ust. 1 ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Stosownie do treści art. 11 ust. 1 w/w ustawy pracownicy podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu, a z mocy art. 12 ust. 1 obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Sporna kwestia w sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy pomiędzy R. K., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...), a zainteresowaną A. K., doszło od dnia 13 kwietnia 2011 r. do rzeczywistego nawiązania stosunku pracy.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w sprawie uznał, że ze względu na charakter działalności gospodarczej wnioskodawcy i uzyskiwane z niej dochody niecelowe było zatrudnienie zainteresowanej. Nadto ustalił, że zainteresowana sporadycznie, okazjonalnie i grzecznościowo wykonywała czynności na rzecz wnioskodawcy. Wobec tego przyjął, że wyłącznym celem zawarcia umowy o pracę nie było świadczenie pracy, ale uzyskanie świadczeń i uznał, że umowa o pracę jest nieważna, gdyż oświadczenia wnioskodawcy i zainteresowanej zostały złożone dla pozorów.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu pierwszej instancji. Z materiału dowodowego w sprawie wynika, że między firmą wnioskodawcy i firmą (...) prowadzoną przez P. B. istniała ścisła współpraca gospodarcza. Współpraca ta generalnie polegała na tym, że wnioskodawca, jako kierowca, przewoził samochodem firmy (...) towary za granicę. Przy czym w drodze powrotnej wnioskodawca, wykorzystując samochód firmy (...), na swój rachunek przewoził

towary do Polski. Tak więc już z tego jasno wynika, że między w/w firmami istniały skomplikowane powiązania i relacje gospodarcze, w szczególności dotyczące korzystania z w/w samochodu. Zatem konieczne jest dokładne wyjaśnienie zasad tej współpracy i przy tym ustalenie roli zainteresowanej. Tym bardziej, że to właśnie jej praca miała stanowić istotną część tej współpracy, gdyż jej zadaniem było wyszukiwanie za granicą kontrahentów, którym wnioskodawca miał przewozić towary do Polski. Tak więc poczynienie dokładnych ustaleń w powyższym zakresie jest niezbędne do ustalenia, czy zainteresowana rzeczywiście świadczyła pracę na rzecz wnioskodawcy. Tymczasem Sąd pierwszej instancji w tym zakresie nie przeprowadził dokładnych ustaleń, ograniczając się do ogólnego stwierdzenia, że wnioskodawca w znacznym zakresie swej działalności wykonywał usługi transportowe na rzecz firmy (...). Niewątpliwie takie ustalenie nie jest wystarczające do wyjaśnienia w/w współpracy. Odnośnie pracy wnioskodawczyni Sąd pierwszej instancji uznał jedynie, że była ona marginalna, gdyż i tak musiała odbywać się za pośrednictwem firmy (...). Z kolei ustalenie to jest dowolne, gdyż nie znajduje potwierdzenia w materiale dowodowym w sprawie. Brak postępowania dowodowego w powyższym zakresie nie pozwala na rozstrzygnięcie, czy decyzja organu rentowego w przedmiocie nie objęcia zainteresowanej w spornym okresie ubezpieczeniem społecznym z tytułu zatrudnienia pracowniczego, jest prawidłowa.

Wskazane wyżej okoliczności świadczą, iż Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, a ponadto wydanie wyroku na obecnym etapie postępowania wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Tak więc w sprawie konieczne jest uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien przeprowadzić dowód z: umowy łączącej firmę wnioskodawcy z firmą (...), faktur wystawionych między tymi firmami w spornym okresie, umów potwierdzających wykonywanie przewozu przez wnioskodawcę na rzecz innych kontrahentów. Na tle tych dokumentów winien przesłuchać świadka P. B., wnioskodawcę i zainteresowaną. Nadto winien przeprowadzić dowód z wpisu do rejestru działalności gospodarczej obu firm i ewentualnie przeprowadzić inne konieczne dowody.

W oparciu o tak przeprowadzone postępowanie dowodowe Sąd pierwszej instancji dokona nowych ustaleń w sprawie i rozstrzygnie, czy zainteresowana faktycznie świadczyła w spornym okresie pracę na rzecz wnioskodawcy i w konsekwencji, czy podlegała ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia pracowniczego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 kpc uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając, w oparciu o art. 108 § 2 kpc, temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

KN